

Handleiding Risico Indicator

Risico indicator van Financiële Producten

1 Inleiding

In de Financiële Bijsluiter dient vanaf 1 oktober een risico indicator opgenomen te worden. Bij sommige producten dient deze risico indicator ook in de reclame uitingen opgenomen te worden. Om het aanbieders van complexe producten te vergemakkelijken om de risico indicator te bepalen is in opdracht van de Autoriteit Financiële Markten door CentEr Applied Research een applicatie gebouwd.

De basis voor de Applicatie Risico Indicator is de Nadere Regeling Financiële Dienstverlening (NRfd) zoals gepubliceerd in de staatscourant op 3 juli 2006. De NRfd is per 1 januari 2007 overgegaan in de Nadere Regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (NRgfo), gepubliceerd in de Staatscourant op 29 november 2006. Voor definities van de risicoklassen en de benodigde invoer (parameters, definitie maatmens etcetera) verwijzen we naar de NRgfo

2 Gebruik van de applicatie

De applicatie bestaat uit vier delen: het openen van de module, de invoer, een overzicht van de invoer en de uitkomsten van de berekening. In totaal worden een vijftal schermen doorlopen. U kunt op twee manieren door deze schermen navigeren. Door op de knop 'Ga verder' te drukken komt u op de eerst volgende pagina. Met de knop 'Ga terug' keert u terug naar de vorige pagina. U kunt ook tussen de schermen navigeren met behulp van de menubalk aan de bovenkant van het Excel tabblad.

Openen van de module

Bij het openen van de module komt u in het introductiescherm. Tevens wordt er een menubalk toegevoegd aan de bestaande Excel menubalken. Op het introductiescherm vindt u een knop 'Start Bepaling'. Na een klik op deze knop wordt de module gestart. Hierna komt u in het eerste invoer scherm.

Invoer

Om de risico indicator te berekenen moeten zowel de algemene producteigenschappen als de kostenstructuur bekend zijn. De invoer hiervan is verdeeld over twee schermen. Let er bij de invoer van de gegevens op dat u de voor het betreffende product voorgeschreven parameters gebruikt. Deze parameters kunnen worden teruggevonden in de NRgfo.

Scherm 2: Algemene producteigenschappen

1. Voor wat voor product wilt u de risico indicator berekenen?

U kunt hier aangeven of product waarvoor u de risico indicator wil berekenen een 'schuldproduct' of een 'opbouwproduct' is. Indien uw product een recht op deelneming is, dan kunt u kiezen voor 'opbouwproduct'.

2. Hoe wordt ingelegd? Is er sprake van garantie?

Er kan of éénmalig of in meerdere perioden worden ingelegd. Bij een eenmalige inleg kunt u kiezen voor een product met of zonder garantie. Een product dat een inleg in meerdere perioden combineert met een garantie op einddatum is niet mogelijk binnen deze applicatie. Er wordt aangenomen dat de garantie alleen op einddatum geldt. De berekening van de risico indicator bij tussentijdse beëindiging gaat ervan uit dat de opbrengst van de verkoop van de optie waarmee de garantie op einddatum wordt verstrekt ten goede komt aan de consument. Indien de garantie bij tussentijdse verkoop niet ten goede komt aan de consument, dan kunt u voor het berekenen van het risico bij tussentijdse beëindiging kiezen voor de optie eenmalige inleg

Garantie hoeft niet altijd door middel van opties verstrekt te worden. De prijs van de optie is wel een goede proxy voor de waarde van de garantie. Deze prijs wordt door middel van de Black & Scholes optie prijs formule berekend.

zonder garantie en voor het berekenen van het risico bij het einde van de looptijd voor de optie eenmalige inleg met garantie.

3. Wat is de initiële inleg (euro per jaar)?

U dient de inleg van het eerste jaar in te vullen. Indien sprake is van een maandelijks inleg dan dient u dit om te rekenen naar een inleg per jaar. De inleg is het bedrag dat de consument werkelijk betaalt aan de aanbieder. Indien een product op €1020 emitteert en de nominale waarde is €1000 dan moet dus €1020 worden ingevuld.

4. Indien een schuldproduct, wat is de schuld?

Indien het product een schuldproduct betreft dan dient u de schuld in te vullen. Is er sprake van een opbouwproduct dan kunt u de schuld op €0 laten staan.

5. Indien een garantie, wat is de hoogte van de garantie? (euro)

Hier dient u aan te geven wat de garantie op einddatum is. Met garantie wordt dat bedrag bedoeld, dat de consument daadwerkelijk in handen krijgt. Met andere woorden, eventuele beëindigingskosten moeten van het garantiebedrag worden afgetrokken. Indien er geen sprake is van een garantie of als er periodiek ingelegd wordt, dan hoeft u dit veld niet in te vullen.

Let op: Garanties mogen alleen dan opgegeven worden indien de instelling die de garanties afgeeft onder kapitaaltoereikendheidstoezicht of ander vergelijkbaar adequaat bedrijfseconomisch toezicht valt.

6. Wat is de looptijd van het product? (in jaren)

U dient aan te geven hoe lang de looptijd in jaren is van het betreffende product. U kunt alleen hele jaren ingeven.

7. In welke beleggingsklasse valt het product?

U dient te kiezen uit één van de 6 onderstaande beleggingsklassen.

- 1 Beleggingen in deposito's en geldmarktfondsen
- 2 Beleggen in investment grade obligaties/obligatiefondsen in OESO-landen
- 3 Vastgoedfondsen/beleggingen in vastgoed
- 4 Mixfondsen/gemengde beleggingen
- 5 Breed gespreide beleggingen in aandelen/aandelenfondsen
- 6 Emerging country en emerging sector fondsen/beleggingen; beperkt gespreide aandelenfondsen/beleggingen

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 5 van de NRgfo.

8. Is sprake van valutarisico?

U dient hier aan te geven of er al dan niet sprake is van valutarisico. In bijlage 5 van de NRgfo kunt u lezen wanneer een fonds wordt geacht een valutarisico te hebben.

Na een klik op de knop 'Ga Verder' komt u in het volgende invoerscherm. Voordat dit scherm wordt getoond, wordt gecontroleerd of de invoer op het scherm algemene producteigenschappen geldig is. Zo niet, dan wordt aangegeven welke invoerveld op ongeldige wijze is ingevuld.

Invoer kosten

Dit scherm verschilt voor producten met eenmalige inleg en producten met een periodieke inleg. Indien sprake is van een periodieke inleg bestaat de eerste kolom uit de inleg per jaar. Deze kolom ontbreekt indien sprake is van een eenmalige inleg. De daarop volgende kolommen zijn hetzelfde voor de verschillende producten.

In de kolom 'Inleg (euro per jaar)' kunt u de inleg per jaar weergeven. In de applicatie is aangenomen dat de inleg steeds plaatsvindt op 1 januari van het betreffende jaar.

De overige kolommen maken het mogelijk de kosten van het product in te voeren. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen instapkosten, doorlopende kosten en uitstapkosten. De instapkosten kunnen worden ingevoerd als percentage van de inleg en/of als vast bedrag in euro's. De doorlopende en uitstapkosten worden weergegeven als percentage van de waarde van de beleggingen. Indien sprake is van een periodieke inleg heeft u de mogelijkheid om alle kosten per jaar te specificeren over de gehele looptijd van het product. Indien sprake is van een eenmalige inleg heeft u deze mogelijkheid alleen bij de uitstapkosten.

Bij het berekenen van de risico indicator is het van belang om alle kosten die de belegger betaalt mee te nemen. U kunt hierbij denken aan:

- Inhouding op de belegde premie
- Administratiekosten
- Incassokosten
- Aankoopkosten
- Kosten als gevolg van bied- en laatkoersen
- Beheerkosten
- Overlijdensrisicopremie
- Verkoopkosten

De risico indicator is bedoeld om het risico in geval van een slechte eventualiteit weer te geven. Hiervoor is het van belang om alle kosten op te nemen. Indien u twijfelt over een kostenpost, is het raadzaam deze toch op te nemen in de berekening van de risico indicator.

Na een klik op de knop 'Ga Verder' komt u in het overzichtsscherm. Echter, eerst wordt de invoer op consistentie gecontroleerd. Is de invoer niet geldig, dan wordt u terugverwezen naar een eerder invoerscherm. Ook kunt u na een klik op de knop 'Terug naar Invoer' direct terug naar het eerste invoerscherm.

Overzicht van de invoer

In het overzichtsscherm vindt een overzicht van alle door u ingevulde gegevens. Controleer dit overzicht goed. Een fout in dit overzicht kan er toe leiden dat een foute risico indicator wordt bepaald. Indien u nog wijzigingen wil doorvoeren kunt u dit niet in dit scherm doen maar dient u terug te gaan naar het betreffende invoerscherm. U kunt dit doen door op de knop 'Terug naar kosten' te drukken. Ook kunt u hierbij gebruik maken van de menubalk.

Als de ingevoerde informatie klopt, kunt u op 'Nieuwe Berekening Guise' klikken, waarna de risicoindicator van het betreffende product wordt bepaald. Deze wordt op een uitvoerscherm getoond. Het overzichtsscherm biedt de mogelijkheid om een samenvatting van de invoer te printen (klik 'print scherm').

Uitkomsten

Dit scherm geeft de risico indicator voor zowel de gehele looptijd als bij tussentijdse beëindiging van het product weer. Daarnaast kunt u de ontwikkeling van de GUISE zien over de looptijd van het product. Het overzichtsscherm biedt de mogelijkheid om een samenvatting van de invoer te printen (klik 'print scherm') en terug te gaan naar het overzichtsscherm.

In de onderstaande tabellen zijn de risicoklassen uit de NRGfo weergegeven. Voor de exacte beschrijving dient u de NRGfo te lezen.

Schuldproducten

Risico indicator	Voorwaarden
'zeer klein'	De aflossing van de schuld is volledig gegarandeerd
'klein'	De gegarandeerde aflossing is minimaal 80% van de schuld en de GUISE \geq 90% van de schuld
'vrij groot'	De GUISE bedraagt \geq 80% van de schuld en de onderdelen a of b niet van toepassing zijn
'groot'	De GUISE bedraagt tussen de 65% en 80% van de schuld
'zeer groot'	De GUISE bedraagt \leq 65% van de schuld of het product betreft een overwaarde constructie

4
betreft.

Opbouwproducten of rechten van deelneming

Risico indicator	Voorwaarden
'zeer klein'	De uitbetaling van de inleg is volledig gegarandeerd
'klein'	De gegarandeerde uitbetaling is minimaal 80% van de inleg en de GUISE \geq 95% van de inleg
'vrij groot'	De GUISE bedraagt \geq 90% van de inleg en de onderdelen a of b niet van toepassing zijn
'groot'	De GUISE bedraagt tussen de 90% en 75% van de inleg
'zeer groot'	De GUISE bedraagt \leq 75% van de inleg of de consument kan een restschuld overhouden of het product betreft een beleggingsobject

Let op:

Zoals beschreven in de NRGfo kunnen garanties alleen worden meegenomen bij het bepalen van de risico indicator wanneer de garantie op het complexe product wordt afgegeven door een instelling die onder kapitaaltoezicht staat.

